

هجری شمسی (۹) کانونی سنه ۱۳۷۰ (نومرد ۲۲ - برنجی سنه) هجری قمری (۲۱) جاذی الاخر سنه ۱۳۰۹

۷۱۵۰۷
مجله
۱۳۰۹

افاده به مالک بولتان بونادره ادب الی نالی، الیک بلیغ تصور لک قائلیدر. قصانده زیاده اهمیت و برمش اولدیغندن، غزل باقی او قدر کوزل دکل ایسه ده، ایچنده زور حافظه اولاجق یتلر بولنه بیلیر. ایسته ناللی! عنایان معرفت الیک حزن، الیک رقیق نوکالر لردن بریده نالیدر. دیوانده :

مهر عفتنه یلم شرم ایلمرله نالیه
اول صبا کلیرکنک یاکی امان کوردک
کبی بدیمهلر بک چوقدر.

وجدی ده بیوک شاعر لردندر. بوزانک آثار ادبیسی حقندنکی مطالعاتی مکتوب صورتده یازمش و معارفک بر قاج نسخه سیله نشر ایشدیم. آثار ادبی سنک اهمیت حقنده معلومات آلی ایستیلر او مکتوبه مراجعت ایتسونلر. رندی، نورس قدیم، احمد پاشا کبی آثار ادبی لری شایان انتخاب اولان ده بر چوق شعرانک دیوانلرنده بک کوزل اثرلر بولنه بیلیر. بونکله برابر، شعر ایله مشهور اولان هر شاعرک هر سوزی مکمل اولوق لازم کیه چکندن تمیز و انتخاب کی صوابک نظر دقتن دور طوتولماسنی وادامزدن برینک مواخذة ادبی مقصدیله یازدنی بر مکتوبندن مستخرج بولتان شو فقره نک اونوتولماسنی توصیه ایلمر :

«سید شریف جرجانی :

در کلام خالق بجه که دی منزلت
کس بود (نتیجی) مانند (یا ارمه ابلعی)

دعش. بو حقیقه باقلیرسه اسلاطه رنجی مرتبئی حائر اولانلردن فضولنکده هر سوزی تعریفن مصون و تعریفن قورتولانلرنک هر بری فصاحت و بلاغتک حد متناهی آسوی اوزره مقرون اولاماق بالضروره ثابت اولان مواد دندر.» محمد جلال

تجرباتیسی
محمد جلال

(یکری رنجی نسخدن مابعد)

افتاء - مسئله حقندنکی حکمی بیان ایتکدر.

بر شاعر من طرفدن بیله قابل تنظیر اولامیان (ایلاو مجنون) منظومه سی، بونقداد بلبلنک، فکر شمشعه دارینک مهتاب روحانی آرمه سنده، سودالر ایچنده ترنم ابتدکی نعمات غریبانهدن عبارتدر. شیخ غالب [حسن و عشق] ای، ناپنک [خیر آباد] ای بو محرق اثره یتیمه، شدر. [ایلاو مجنون] دن صرف نظرا! غزلیاتده او قدر دقیق، رنگین نعمتلر واردر که قلبک الیک رقیق اعصابه دوقونماق قابل دکلدر. بونلر فضولنک لسان حسیدر بونلر روحی کیزی بر لطفاته او قشار. بونلری قلب اکلار.

چکمه دامه ناز اید افتاده لردنه قبل مزر
کوکله آهیمسوره الکرک دامنکدر
یاخود :

هر کورنه عیب ایتدی آب دیمه کربانی
ایلمر نقیب کورمه کیمه بوی جانانی
بدیه لری حسن ایتلی!

ایسته ندیم! نزاهت ادبی نیک جلوه کاه بدایع اولان دیواننده حسیات رقیقنک بک طبیعی، بک بارلاق، بک رقیق بر صورتده تصویر ایدلکی کورولور. بوبارلاق افاده سیله، طرز جدید ادبی احیا ایدن ذات آراسنده بولنسه دی، استادلق شرفی احراز ایدردی.

ای عالم مثالک سیاح هوشیاری
هیچ قصر صورتده کوردکی نوبهاری
یاخود :

کوره صحراییک جانیرده در اغوشه ایلیمه
صانک صحراییک کسار ایلر لاسیر
یتلری، بر لوح بهاری تشکیل ایدج قدر بارلاق دگیدر؟
ایسته شیخ غالب [حسن و عشق] عنوانی منظومه سنده نه حزن شیر واردر؟

ایسته نفی! بر قصیده سنده مندرج اولان :
دوشده فکر ایلمرم اوصافکی پیرا اولیم
بولورم لوح خیالده سراسر برینک
صوکره نصیر ایدرب آینه انیمه
هم یازار هم طونارم نغمه کلک آهنگ
یتلرنده اثبات ابتدکی وجهله شایان حیرت بر آهنگ

اقتضاء - بر شئی ترکدن منع و اجرائی طلبدن عبارت ایسه (ایجاب) منع موجود دکل ایسه (ندب) و بر شئی اجرائی منع ایله برابر ترکدن طلبدن عبارت ایسه (تحریم) منع یوق ایسه (کراهه) در .

اقتضاء نص - (نص) ک انحق تقدم ایدن بر شرطه نبوتیدر که بر شرط (نص) ک صحیح اولمی ایچون لازمکلا ن امر در . امرک عدم معنی حالنده (نص) ایله مناسبتی قالمز . بناءً علیه امر مذکورک نبوتی (نص) یعنی حکم ایله قائمدر . مثلاً بر آدم دیکرینه (بیک درهم مقابلنده بنم ایچون کوله کی ازاد ایت) دیسه و مخاطبیده ازاد ایتسه عتق کیفیتی امرک ایجاباتنددر . چونکه بوجهل امریه (کوله کی بکا بیک درهمه صات و ازادی خصوصنده بکا وکیل اول) مقامنده در .

اکراه - بشقسنی وعد و عیدایله اکر اه سوق ایتمکدر .

اکراه - انسانی طبعاً و یا شرعاً اکر اه ایتدیک شئی الزام و اجباردر که شدت جهتیله عدم رضایه مقدمدر .

اکل (عک) - چکنه نلمسی لازمکلا ن، شئی چکنه نمش اولسون اولسون، جوفه یعنی قارنه ادخالدر . سود ایله (سویق) مأ کول صایلماز .

آلت - فاعلک اثرینی مفعوله ایصال ایدن واسطه در . مثلاً دولکر آلتدن (دستره) کبی . (ایصال اثر) قیدینک ایرادینه سبب علت متوسطه نلک اخر ایچدر : مثلاً (بابا) نلک (بیوک بابا) ایله (اوغل) اراسنده واسطه اولمی کیکه (علت متوسطه) فاعل ایله منقل اراسنده واسطه ایسده (علت بعیده) نلک اثرینی مفعوله نقل ایتز . چونکه علت بعیده اثرینک مفعوله وصولی غیر ممکن اولوب بشقه بر شئی وجود و توسطی بو بایده غیر مأتردر . (واصل ایله) علت متوسطدن اووده علت بعیده نلک متولد اولدینقدن آنک اثری دیکدر .

الم - ضد اولمی حسیله منافرک ادراکیدر که بر شئیک منافری ملائمک مقابلدر . قید حیثیتک فائده سی منافرک ادراکندن احتراز ایچون اولوب منافر اولمی سببیه دکلددر . چونکه منافر (الم) دکلددر .

الحاق - معامله سنی اجرا مقصدیله بر مثاله دیکرینی ضم و اضافه اولوب شرطی دخی ایکی مصدرک اتحادیدر .

افراط - افراط ایله (تفریط) اراسنده کی فرق (افراط) ک حد کمالی تجاوزله زیاده کی التزامدن و (تفریط) ک نقصان و تقصیر جهتیله کری قالمق و اکسکلیکی التزامدن عبارت اولمیدر .

افق اعلا - مقام روحک غایتی یعنی حضرت الوهیة و واجدیتدر .

افق مین - مقام قلبک غایتدر .

افعال مقاربه - خبرک کرک رجاء و کرک حصول و یاخود حلول صورتیله تقریبه موضوعدر .

افعال ناقصه - فاعلک بر صفتده تقریری ایچون موضوع اولانددر .

افعال تعجب - تعجبی بیان ایچون موضوع و (ما فاعله) و (افعله) دن عبارت ایکی صیغه در .

افعال مدح و ذم - (نم) و (بئس) کله لری کبی مدح و یا ذمی افاده مقصدیله موضوع اولان کله لردر .

افتراق - ارالرنده فواصل وقوعی ممکن اوله جق صورتهل جوهرینک ایکی جزوده بولنشیدر .

افعل تفضیل - معرفیه اضافه ایدلر کی زمان مضاف ایله اوزرینه و تکریه اضافه سی حالنده مضاف الیه ک افرا دی اوزرینه تفضیل و نفوق افاده ایدر .

اقدام - عقدک ایجابینه باشلامق واحدانه شروع ایلمکدر .

اقرار - اصطلاح شرعده بشقسنک کندی اوزرنده اولان حقی اخبار ایتمکدر .

اقرار - حال و یا وقعه سابقینی خبر و یرمکدر .

اقتباس - کرک نظم و کرک نژده کلامی قرآن کریم و یا احادیث شریفه دن بری فحواسیله تضمین ایتمکدر . (ابن شمعون) ک [یا قوم اصبروا علی المحرمات و صابر و اعلی المفترضات و راقبوا بالمرأیات و اتقوا الله فی الخلوآت ترغ لیکم درجات] و عطا نده و شاعرک :

وان تبدلت بنا غیرنا فحسبنا الله و نعم الوکیل
یشتاده اولدینی کبی .

الفة - تدیر معاش ایچون معاونت خصوصنده ازانك اتفاقدیر .

الهام - فیض طریقله انسانك قلباً مظهر اولدینی شیدر . بضریفه کوره (الهام) بر حجت نظر، بر آئیدن استدلال ایتمکدن قلبده عمله دائر واقع اولان علمدرکه علما نژندنه دکل، اشقی صوفیلر نژندنه حجتدر . (الهام) ایله (اعلام) بیننده کی فرق برنجیسنك اخض اولمسیدر . چونکه اعلام تنبیه طریقله آکتاب ایدیلور .

التماس - آمر و مأمور اراسنده رتبه تساوی بولغق اوزره واقع اولان طلبدر .

الله - کافه (اسماء حسنی) نك معانیسی جامع بر صورتده معبوده دلالت ایدن علمدر .

الهیة - حضرت آدم علیه السلام جمیع صور بشریه نك احدیث جمعی اولدینی کی (الهیة) دخی جمیع حقائق وجودیه نك احدیث جمعیدر . (جمیع کالیه) نك ایکی مرتبه سی اولوب بولردن بریسی تفصیلدن اقدمدر . چونکه هر کثرت بالقوه واحده مسبقدر . (واذ اخذ ربك) قول جلیلنده اولدینی کی . بوده مفصلك مجمله مفصلاً مشهودتی شقلردن بری ایسوده - خرما آغاجلرینك چکر دکن حصولی کی - مالک خلقه دلالتی قیلندن بر مفصل دکدرکه دلالت مذکوره بالقوه اولوب مفصلك مجمله مشهودتی شقلردن ایسوده مفصل اولوب مجملدر . مفصلك مجمله مفصلاً مشهود اولسی حقه و اصحاب کاله تبلیغ حقه مأمور اولان خاتم انبیا و خاتم اولیایه مخصوصدر .

الیاس - (ادریس) اولق حسبله (قبض) . اطلاق اولنور بر اسمدر . (ادریس) عالم روحانی به رفع وقوای مزاجیه سی غیده استهلاک ایدلکدن صوکره اوراده قبض ایدلشدی؛ ایشته مناسبت وضع و اطلاق بوندن تولد ایدر . اولوالالباب - هر قابوقدن لبانی آلان و سوزك ظاهرندن سرینی استخراج چالیشانلردر .

التفات - غیبتدن خطاب ویا تکلمه ویا بونك عکسی وجهله عدولدر .

ام الکتاب - عقل اولدر .

امامان - بریسی، نظری ملکوته معطوف و مرکز قطبیدن عالم روحانی به توجه ایدن وجود و بقیاتك ماده اصلیه سی بولنان امدادانك مرآئی اولوب (غوث) یعنی (قطب) ك صاغنده و دیگرى نظری ملکه معطوف و قطبیدن محسوساته توجه ایدن ماده حیوانیه نك مرآئی اولوب ارقداشنه مقاماً مقدم و (غوث) ك وفاتی خالنده مقامنه قائم اولان و (قطب) ك صولنده بولنان ایکی شخصدر .

امام - شرعه دین و دنیا ده ریاست عامیه حائز اولاندر .
امارة - لغته (علامه) و اصطلاحده علمدن مدلولك وجودیه ظن حاصل ایدریمیلن شیدر . بولونك یاغوره نسبتی کیکی کورلمی یاغورك وجودینی ظن ایدریر . (اماره) ایله (علامه) اراسنده کی فرق (علامه) ك بولندینی شیدن انفكاك اتمامسیدر؛ (ال) حرف تعریفك اسمارك اولنده بولندینی کی . (اماره) ایسه بولندینی شیدن انفكاك ایلر . یاغوره نسبة بولوط کی .

امكان - وجود و عدمك اصلی و ذاتی اولماسی یعنی مساوتیدر .

امكان ذاتی - ضد و مخالفی غیراً بولنه بیلوسده ذاتی بر صورتده بولنه مایندر .

امكان استعدادی - طرف موافق و قوعی فرض اولنسه بیله كرك ذاتاً و كركه غیراً ضد و مخالفی بولنه مایندرکه و جوهك هیچ برنده محال بولنسه مافله برابر برنجیسی ایکنجیدن اعمدر . بوكا (امكان و قوعی) دخی دینور .

امكان خاص - طرفندن ضرورتك سلیدر . مثلاً (هر انسان کابندر) دیدیکم زده کتابت و عدم کتابتك انسان ایچون ضروری اولماسیدر .

امكان عام - طرفینك برندن ضرورتك سلیدر . مثلاً (هر آتش صیجاقدر) دیدیکم زده حراره آتسه نسبتله ضروری دکدرکه (امكان خاص) مطلقاً اعمدر .

امتناع - وجود خارجینك عدمنی ذاتك اقتضا ایدریمسیدر .

امر بالمعروف - فرقه منجیه نك کیتدیکی طریقه سوق

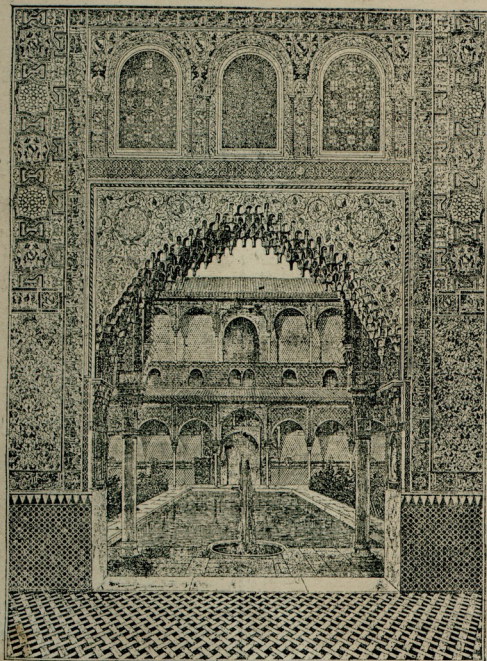
وارشاد در. (نهی عن المنکر) شریعت موافق و ملائم اولیان
شیدن زجر و تحذیر در. بعض اقواله کوره (امر بالمعروف)
خیره دلالت و (نهی عن المنکر) شردن منع و بمضایقه کوره
(امر بالمعروف) کتاب الله و سنت رسول الله توافق ایدن
شیئی امر و (نهی عن المنکر) نفس و شهوتک میل ایدیکشی شیدن
منع در. بعض اقواله کورده (امر بالمعروف) افعال و اقوال

(نیلکی)

عبدن جناب حقک راضی اولدینی شیئه اشارت و (نهی
عن المنکر) شریعت و عفتک نفرت ایلدیکشی و دین اللهک
تجويز ایلمدیکشی قبیح ایتمکدر.
امر - قائلک مادوننه برشیئی (یاب) دیمه سیدر.
امر حاضر - فاعل حاضر دن فعلک طلبنده استعمال

ایدیندر که وجه تسمیه سیده شود. بوکاک (امر غائب) کی (ل) ایله
 دکل، صیغه مخصوصه ایله حصولی مناسبتیه (امر بالصیغه) دخی دینور
 امر اعتباری - یالکز معتبرک، فرض و اعتباری
 دوامنجه، عقلمده موجود اولان و یا خود (شرط امر) ایله ماهیتدر.

(الجزا سرائنده البرقه دیوانخانه سی)

امور عامة - (واجب، جوهر، عرض) دن عبارت
 اولان اقسام وجوددن هیچ برینه مختص اولیاندر.
 امن - زمان آئیده مکروه وقوعی انتظار وقوع
 اولنما مقدره
 اماله - فتحه نك کسره یه تقرب ایدر صورتده انجاسیدر.
 املاک مرسله - سبب ملکی بیان ایتمکسزین ایکی
 شخصک برشی حقننده شهادتیدر که جاریه ایسه و طو و استفرایشی
 غیر جائز و خانه ایسه شاهدلر قیمتیه معز مدره.

تألیف طبعی

تلكی

ات بین حیوانل ایچندن آن حیله کار، آن یغما کر، بزى زیاده سیله ضرر و زیانه دوچار ایدن تلیکدر . تلكی براز قورده بکزر ایسه و آندن چوق کوچکدر، آنجق برکوچک کویک بیوکلیکنده اولوب وجودی اوزون و ناریندر . بونی سیوری، دیشلری کلاک سیوری، قولاقلری طوغریدر . کوزلری کدی کوزی کبی کولکده یارلار . بون وجودی قرمزیتراق قویو و بعضی کره قره رنگده توکلر ایله مستور بولور . دریندن دها طوغریسی پوسته کیسندن برقاچ نوع کورک میدانه کاور . قوروی اوزون اولوب پک صیق توکلری و غایت کوزلدر . تلكی غایت وحشی و کیجه لری اویوماز بر حیواندر . کوندوزلری اوزاق برآورمانده یرک آلتیه اویمش اولدینی یوواسنده کیزلیجه اویوبوب کیجه لری خرسزلق مقصدیله یوواسندن چیقهرق بر آویاقه لامق ایچون سس سزجه اولره یاقلاشور . اوه فوق العاده حریص و مضر بر حیوان اولدیندن طاغده طاوشانلری، بیلدر چیلری و کومسده و چفتلکده پیلچلری، طاوقلری، اوردکلری، قازلری و حیواندر . بر آویاقه لادینی زمان آنی راحت یمک ایچون اوزاغه و یاخود یوواسنده بکله بن دیشینه و یاورولرینه اوب کتورر و بعضی دفعه اوزوملری یمک ایچون باغلری بوزار .

شال مالکنده توکلر ینک مانی به آندرر برنکنده اوله سی سبیلله مانی تلكی و آفریقا ده توکلر نده بارلاق اثرلر بولمه سی جهتیه کومشی تلكی تعبیر اولور برطاقم تلیکلر واریسه ده جمله سی دخی ناقابل تربیه یغما کر درلر .

علی نظلیا

حفظ صحت شباب

۳

تغذی

آزینکوز، چوق چالیشکر

« اینو قراط »

انسانی هر بدنی بیلر، هر هضم اولان شی بیلر

« بوشاردا »

تغذی ادامه حیاتک برنجی واسطه سیدر . دنیاه برنجی قدمی آنان برطفک نشو و نمای نامیه جمعیت بشریه

انابه - قلبك ظلام شهادتن اخراجی ، بعض اقواله كوره هر شیئی تركه صاحب و مرجع كل اولانه و بعضلرینه كورده غفقتدن ذكره و حشتدن انسه رجوعدر .
اززعاج - وعظ و سماع تأثیریه قلبك جناب حقهر جوع و توجهدر .

انصداع - كثرتك ظهور و اعتبار صفاتیله بعدالجمع افتراقدر .

انقباه - غنایب طریقیه عقل غره دن انشراط ایدن القات مزعجه ایله حشك عبدی زجر ایتمیدر .

آن - بولندینك وقتك اسیدركه برظرف غیر متمكندر ، معرفه ایسه ده ، اكاشراك ایدن بولمه یه جفتدن ، (ال) تعریف بوكا داخل اولماز .

آئیه - مرتبه ذاتیه جهتیه وجود عینك تحقیدر .

این (ایكلمك) - متاكم سائقه آلام ایله چیقاردینی سیدر .

انسان - حیوان ناطقدر .

انسان كامل - عوالم الاهیه نك و كرك كلی كرك جزئی عوالم كونییه نك كاهنه شامل اولاندز ، كتب الهیه و كونییه نك كاهنه سی جامع و عقل و روحی حیثییه (ام الكتاب) نامیه موسوم بر كتاب عقلی و قلبی حیثییه (كتاب لوح محفوظ) و نفسی حیثییه (كتاب محو و اثبات) نامیه یادایدیلور كه مش و اسرارینك ادراکی آنجق حجب ظلمانیه دن مطهر اولانلره منحصر بولان محف مكرمه مرفوعه در . (عقل اول) كه عالم كبر ایله حقاقتیه نسبتی روح انسانینك بدن و قواسمه نسبتك عیندر . (نفس ناطقه) قلب انسان اولدینی كبی (نفس كبی) دخی عالم كلینك قلییدركه (عالم) كه (انسان كبر) نامیه توسیعی بوكامبندر .

انشاء - كندییه مطابق برنسبت خارجه بولنسون

بولنسون كلامه و متكلمك كلام انشائی القاسنه و كرك ماده و كرك ماده مسبوک اولان برشینك ایجادیه اطلاق اولور .

(مابعدی وار)

زمت